

---

## INITIATIEFVOORSTEL

---

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>REGISTRATIENUMMER</b> | <b>17.030</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Datum                    | 27-3-2017                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Onderwerp                | Invloed aan de voorkant, en verder.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Voorgenomen besluit      | <p><b>Besluit:</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1- Het College op te dragen om samen met de raad op basis van de in dit voorstel gegeven kaders (samen denken, samen besluiten, samen doen en samen leren) een participatierichtlijn vast te stellen. Met deze richtlijn kan per vraagstuk, de manier en fase van participatie worden bepaald voor "invloed aan de voorkant" en het proces daarna.</li><li>2- Het College op te dragen om bij zaken buiten de "going concern" om, op basis van de participatierichtlijn, een format voor het te lopen participatietraject (routekaart) vast te stellen.</li><li>3- Het College op te dragen onderzoek te doen naar de benodigheden om de participatierichtlijn in te richten en hierbij oog te houden voor de innovatieve vormen van representatieve democratie en inwonerparticipatie.</li></ol>        |
| Inhoud                   | <p>In het raadsakkoord "Anders Denken, Anders Doen" heeft de raad vastgelegd dat zij de inwoners een grotere rol wil geven in het besluitvormingsproces. Van "inspraak aan de achterkant" naar "invloed aan de voorkant".</p> <p>De raad is nu 3 jaar onderweg en er zijn binnen de gemeente al grote stappen gezet om inwoners vooraan te betrekken bij de besluitvorming. Uit de ervaringen in deze periode blijkt ook dat er nog verbeterpunten zijn. Het gaat daarbij over de rol van het college, de raad en de rol van de inwoners, bij het te lopen traject en wie waarvoor verantwoordelijk is.</p> <p>Om een einde te maken aan deze onduidelijkheden willen wij graag afspreken wat de rechten en plichten zijn binnen een participatietraject. Dit voorstel is dus een verdere uitwerking van de kaders zoals deze in het raadsakkoord zijn opgenomen.</p> |

---

---

Wij willen dat er bij de start van een participatietraject afspraken gemaakt worden tussen de deelnemers en de gemeente over de invulling van het traject en wanneer dit eindigt. Ook wat er met de uitkomst gebeurt en wie hiervoor zorgt zijn van belang.

Tijdens de heisessie van de raad is samen met de heer Roeland Stolk gesproken over een van de mogelijkheden van inwonerparticipatie en hoe je dit zou kunnen reguleren. Dit heeft ons erg aangesproken en hier willen wij graag op verder gaan.

Wij gaan uit van vier fases waarin je de samenleving kunt betrekken in het ontwikkelen van de publieke waarden. We kunnen mensen betrekken bij het *denken* over vraagstukken, bij het *besluiten* en bij het uitvoeren, het *doen* dus. Deze zijn geïnspireerd op de Doe-Democratie. Een vierde fase die is toegevoegd is het *leren*; het leren van de ervaringen en van elkaar.

Deze fases doorlopen we als gemeente steeds bij elk vraagstuk. Nu is de vraag in welke fase en op welke manier betrekken wij de inwoners.

Bij een burgerinitiatief, dat ook deze fases doorloopt, is de vraag, wanneer de gemeente participeert en op welke manier. Dit kan in het participatiebeleid ook gelijk worden meegenomen.

Wij willen voor de gemeente Kaag en Braassem vaststellen bij welk soort vraagstukken, op welke manier en in welke fases wij de inwoners betrekken, en of de gemeente zich mengt in een initiatief.

Wij kunnen ons voorstellen dat het eenvoudiger is om vast te stellen hoe de participatie vorm gegeven wordt voor de "going concern" van de gemeente, dan bij incidentele zaken. Daarom willen wij voorstellen dat het college aan de raad een agenda voorlegt voor de "going concern". Daarnaast willen wij voor de incidentele zaken, voorafgaand aan een participatietraject op basis van de participatieagenda, een format vaststellen.

Ook zal er bij het opstellen van de participatieagenda gekeken moeten worden naar regelingen die de participatie van inwoners ondersteunen. Hierbij moet gedacht worden aan mogelijkheden om besluitvorming met inwoners te kunnen reguleren. Ook zal er bij mogelijke conflicten een onafhankelijke partner moeten zijn, hier zal een regeling voor moeten worden getroffen.

De precieze aandachtspunten en richtlijnen voor het voorstel zijn uitgebreid beschreven in de bijlagen.

---



|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Planning en Financiën                             | <p>Planning: Wij verwachten dat er binnen 3 maanden een voorstel voor de participatieagenda aan de raad wordt voorgelegd met daarbij een implementatievoorstel hoe de agenda te verwerken binnen de organisatie.</p> <p>Financiën: Wij verwachten dat de realisatie van dit voorstel binnen de huidige begroting mogelijk is. De uitvoering van de in dit voorstel gevraagde veranderingen zou echter wel extra middelen kunnen vragen. Daarom verzoeken wij het College hier in de begroting alvast rekening mee te houden.</p> |
| Bijlagen<br>(onderdeel uitmakend van dit besluit) | <p>Bijlage 1 Aandachtspunten voor bij de participatieagenda</p> <p>Bijlage 2 Richtlijnen voor de participatieagenda</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Naam en ondertekening                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Esther Loos, namens D66 Kaag en Braassem</li> <li>- Ton van Velzen, namens Liberaal Kaag en Braassem</li> <li>- Ruud van der Star, namens PRO Kaag en Braassem</li> <li>- Petra van der Wereld, namens Samen voor Kaag en Braassem</li> <li>- Karin van der Kaaden, namens CDA Kaag en Braassem</li> <li>- Alwin Koek, namens VVD Kaag en Braassem</li> </ul>                                                                                                                           |

|                                                       |            |
|-------------------------------------------------------|------------|
| <b>Uitskomst raad<br/>(in te vullen door griffie)</b> |            |
| <b>Wel / niet in stemming</b>                         | Ja         |
| <b>Voor</b>                                           | 20         |
| <b>Tegen</b> / <i>afwezig</i>                         | 0 / 1 CDA  |
| <b>Resultaat</b>                                      | Aangenomen |

## Bijlage 1

In het op te stellen participatiebeleid willen wij dat de volgende aandachtspunten verwerkt worden:

Bij het denken:

- Wie schuift, wanneer aan?

Voor een goed resultaat is het belangrijk dat de juiste mensen meedoen aan het traject en dat deze op de juiste manier hun inbreng kunnen geven. Ook de vorm van inbreng en samenstelling van gespreksgroepen is hierbij belangrijk.

- Hoe gaan we om met de spanning tussen de opbrengst en het bestaande beleid.

De ideeën die ontstaan tijdens het participatietraject kunnen met het bestaande beleid botsen. Hoe de gemeente hiermee omgaat moet duidelijk zijn. Anders ontstaat al snel de situatie van "ze vragen je mening maar ze doen er toch niks mee".

- Leidt samen denken ook tot innovatie?

De vorm van een participatietraject is afhankelijk van het doel. Wanneer een hele innovatieve oplossing moet worden gevonden is de vraag of brede participatie wel de juiste manier is om dit te bereiken. Hiervoor is bijvoorbeeld een kleinere groep van mensen, die samen met de gemeente, wil en kan investeren in deze innovatie beter.

- Kan de gemeente dit wel?

Het is bij het denken van belang dat dit daadwerkelijk in gezamenlijkheid gebeurt, dit blijkt voor gemeenten vaak lastig. Zij vinden het over het algemeen lastig om de controle los te laten. Het traject van samen denken vraagt een ander type gemeente, namelijk een die instaat is om overstijgend te denken met oog voor het belang van iedereen.

Bij het besluiten:

- Bestaat er wel zoiets als samen besluiten?

Volgens de wet gaat de raad over bijna alle zaken binnen de gemeente, maar wanneer je stelt dat je samen met de inwoners wilt besluiten kun je als raad uiteindelijk moeilijk nog "nee" zeggen. Wat betekent dit voor de ruimte van de raad, zou je niet beter kunnen stellen, of de Raad beslist of de inwoners.

- Op welke thema's beslis je wel of niet samen.

Niet elk vraagstuk of thema is geschikt om samen met de inwoners over te beslissen, ook bij wet zijn er kaders over bij welke thema's je geen participatietraject kan opstarten. Wij willen dat de gemeente onderscheidt maakt wie wanneer beslist. Wanneer beslist de gemeente alleen, wanneer wordt er samen besloten en wanneer kunnen de inwoners zelf beslissen.

- Is elke uitkomst acceptabel?

Wanneer de raad vaststelt dat de inwoners zelf mogen beslissen is het niet de bedoeling dat zij zich achteraf nog bedenkt of dat zij zich er nog mee gaat bemoeien.

Bij het doen:

- Loslaten, loshouden of (anders) vasthouden?

Hoeveel wil je als gemeente loslaten in de uitvoering. En wanneer je loslaat, doe je dat dan nog samen? Of gaat het niet om het loslaten maar is het belangrijker om op een andere manier vast te houden.

- Hoe ga je om met initiatief.

"burgerinitiatief" is een term die eigenlijk alleen voorkomt in het jargon van de overheid. Inwoners zijn zich vaak niet bewust dat zij een "burgerinitiatief" opzetten. (Wij hanteren overigens liever "Inwoner(s)initiatief") Hoe hiermee om te gaan is voor de gemeente vaak lastig, de ambtelijke werkwijze kan mensen ontmoedigen, hier moet voor gewaakt worden.



- Wat is precies de vraag?

Soms is het voor de initiatiefnemer onduidelijk wat er precies nodig is. Het is van belang dat de gemeente zich inzet om samen te verhelderen wat er precies nodig is. Hierbij moet duidelijk zijn waar behoeften aan is en wat er van elkaar wordt gewacht. Bij het vormgeven van zo'n samenwerking is het handig dat je als gemeente een kader hebt waarin criteria zijn opgenomen over het wel of niet bieden van steun bij bepaalde initiatieven.

- Schouder aan schouder staan of juist niet?

Soms krijgen initiatiefnemers tegenwerking van andere overheden. Dit is een lastige situatie, want wat is nu de positie van de gemeente? Steun je de initiatiefnemer tegen de andere overheid, of juist niet. Op basis van welke criteria neem je dit besluit.

- Het ontbreken van een juridisch kader

Omdat er geen goede juridische kaders zijn wat "samen" daadwerkelijk inhoudt, is het nodig om heldere spelregels op te stellen, maar deze mogen niet alles "dichtregelen".

Bij het leren:

- Betrek ook de inwoners

Bij het leerproces van de gemeente wordt vaak vergeten de inwoners te betrekken. Dit moet wel gebeuren, de ervaringen kunnen dan met elkaar gedeeld worden. Hier plukt iedereen de vruchten van bij volgende participatieprojecten.

In het algemeen:

- Verschillen kunnen uitleggen

Elk participatietraject is anders. Dit betekent dat er dat je per traject moet beoordelen wat wel en niet kan. Dat is soms erg lastig, maar voorop moet de duidelijkheid naar de inwoners staan.

- Fouten maken hoort erbij

Elk participatietraject kent zijn ups en downs. Het is van belang dat er bij de projecten een cultuur ontstaat waarin je fouten mag maken, en ook de gemeente openstaat voor feedback en missers. Er moet ruimte zijn om frustraties en onenigheden met elkaar te bespreken.

## Bijlage 2

Dit zijn concrete vragen die in het participatiebeleid ook een antwoord moeten vinden, wij beschouwen deze dan ook als richtlijnen voor de inrichting van de participatieagenda.

### Bij denken:

- Wie participeert? Wie nodig je uit en waarom? Hoe kom je tot een relevante selectie?
- Wie bepaalt de agenda voor het samen denken? Wie mag de onderwerpen bepalen
- Wie nodigt de participanten uit en bepaalt hoe het proces verloopt?
- Hoe vrijblijvend is het samen denken.
- Wat gebeurt er met de uitkomsten.
- Hoe kunnen we het samen denken waardevol maken voor alle deelnemers?

### Bij besluiten:

- Wie gaat over het onderwerp? Bij wie ligt de bevoegdheid?
- Waarom zou je er met de gemeenschap over moeten besluiten? Wat is de reden?
- Wie gaat de besluiten realiseren? En waar ligt de invloed?
- Wie raken we met de beslissing?
- Wie bepaalt wanneer er besloten wordt en door wie? Wat is hierin de rol van representativiteit?
- Wie geeft de juiste informatie om te kunnen beslissen?

### Bij Doen:

- Wie neemt het initiatief? En wat betekent dit voor de rol van de gemeente?
- Wie legt wat in? Wie maakt/maken het samen doen mogelijk?
- Hoe maak je een arrangement en wat zijn de spelregels?
- Hoe geef je gedeelde verantwoordelijkheid vorm? En wie gaat uiteindelijk harder lopen als het fout gaat?
- Over welke termijnen maak je afspraken en leg je die vast?

### Bij leren:

- Wie is binnen de organisatie verantwoordelijk voor het leren?
- Wie doen er na of tijdens het project mee aan het leertraject?
- Wie is "gastheer" van het leertraject, wie faciliteert?
- Op welk niveau wil je leren samen? Op het niveau van de casus, het eigen handelen, het gezamenlijk handelen of is het doel om te komen tot algemene kennis en inzichten? Of wil je op alle fronten leren?